

In memoriam Prof. Dr Joos Joesse, 1930-2010

A.C. van Bruggen

Op 26 februari j.l. overleed ons lid Prof. Dr Joos Joesse. Omdat hij herhaaldelijk in leidende functies in onze vereniging een rol gespeeld heeft, is het passend bij zijn verscheiden stil te staan.

Joesse werd geboren in een groot gezin van een Zeeuwse familie en studeerde biologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. De studie, begonnen in 1951, was grotendeels onder leiding van Prof. Dr Jan Lever, de pionier van de biologie aan de V.U. Al spoedig werd Joesse collega en een goede vriend van Jan Lever. In Amsterdam speelde Joesse een

leidende rol bij het slakkenonderzoek, dat hij nog vorig jaar mooi samenvatte voor ons jubileumboek (Joesse, 2009). De poelslak is een relatief eenvoudig gebouwd organisme, maar bleek daardoor juist uitermate geschikt voor onderzoek aan onder meer de 'hersenen'. Deze slak was voor de biologen aan de V.U. een modelorganisme, waarmee men algemene kennis kon vergaren over bijvoorbeeld het functioneren van de hersenen. Buiten de universiteit speelde Joesse ook een belangrijke rol bij het biologisch onderzoek in Nederland, o.a. door zijn lidmaatschap van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en talrijke desbetreffende bestuursfuncties.

Joesse heeft daarnaast ook veel voor de Nederlandse malacologen gedaan. Niet alleen was hij vier jaar lang een succesvol voorzitter van het bestuur van de Nederlandse Malacologische Vereniging (1972-1976) na het interimbestuur na de crisis van 1970, maar ook was hij voorzitter van de jubileumcommissie ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan in 1984. Op de bekende foto, o.a. afgedrukt in het artikel van Wenda van Bruggen-Gorter (2009: 78), is hij in volle glorie afgebeeld. Wij bewaren mooie herinneringen aan zijn optreden. Dat was vaak vernieuwend, o.a. door het invoeren van anatomiedagen bij de V.U. voor de leden, waar men gelegenheid kreeg persoonlijk deel te nemen aan een malacologisch anatomiepracticum. Hij genoot er zelf ook van zijn kennis aan de zeer geïnteresseerde deelnemers over te dragen. Daarnaast zat Joesse altijd vol goede ideeën en het zo geslaagde lustrumprogramma in Teyler's Museum in Haarlem is dus ook goeddeels door hem bedacht.

Natuurlijk heeft Joesse ook een grote rol gespeeld bij het Zesde Internationale Malacologencongres in Amsterdam in 1977, de grootste en belangrijkste malacologische gebeurtenis ooit in ons land. De NMV bleef, gedwongen door gebrek aan financiën, enigszins op de achtergrond, maar gaf daar toch op verschillende wijzen acte-de-présence. Het voorstel dit congres een medium van integratie van de disciplines van de

malacologie sensu lato te maken kwam vanzelfsprekend uit de koker van Joesse-Lever. De V.U. heeft destijds veel moeite en geld in dit congres gestoken, en de schrijver, die het voorrecht had de rol van president te spelen, realiseerde zich terdege dat zo iets nooit zonder de hulp van het bekende duo Joesse-Lever (of Lever-Joesse? – bij zo'n samenwerking doet het er niet toe!) tot stand gebracht had kunnen worden.

Wat maakte Joos Joesse als bestuurder tot een succes? Joos was een goedlachse charmeur, hartelijk en geestig – hij nam iedereen voor zich in en liet in een bestuur elkeen in zijn waarde. Maar het was hem ook gegeven de zaken echt serieus aan te pakken en indien nodig ingrijpende beslissingen te nemen. Hij kon smakelijk vertellen over zijn liefhebberij, het houden van kippen, en zijn grote belangstelling voor Zeeland, de Zeeuwse klederdracht en het Zeeuwse dialect. Wat zou hij genoten hebben van onze onlangs verschenen fossielenatlas die toch goeddeels op materiaal uit Zeeland gebaseerd is.

De voorzitters van de NMV waren niet de minsten; in deze voor de vereniging zo belangrijke reeks neemt Joos Joesse een ereplaats in en wij gedenken hem met weemoed en dankbaarheid. Zijn naam leeft voort in een klein slakje van de kust van Spanje: *Hydrobia joessei* Van Aartsen, Menkhorst & Gittenberger, 1984. De naam werd voorgesteld in de jubileumpublicatie over de mariene mollusken van de Baai van Algeciras.

De schrijver is dank verschuldigd aan Mevr. Prof. Dr Els Joesse-van Damme voor het kritisch doorlezen van dit korte 'In Memoriam' en toestemming om de bijgevoegde foto's te mogen gebruiken.

Literatuur

- AARTSEN, J.J. VAN, H.P.M.G. MENKHORST & E.. GITTEBERGER (1984): The marine Mollusca of the Bay of Algeciras, Spain, with general notes on *Mitrella*, Marginellidae and Turridae. – *Basteria*, Suppl. 2: 1-135.
- BRUGGEN-GORTER, W. VAN (2009): Slakken à la carte. Ervaringen van een aanvankelijke buitenstaander. – In: G.C. CADÉE, S. VAN LEEUWEN & J.J. TER POORTEN (red.), Schitterende schelpen en slijmerige slakken. 75 jaar NMV: malacologie als hobby en professie: 77-78. Leiden (Nederlandse Malacologische Vereniging).
- JOESSE, J. (2009): Het slakkenonderzoek aan de Vrije Universiteit 1956-1995. – In: G.C. CADÉE, S. VAN LEEUWEN & J.J. TER POORTEN (red.), Schitterende schelpen en slijmerige slakken. 75 jaar NMV: malacologie als hobby en professie: 57-64. Leiden (Nederlandse Malacologische Vereniging).

Adres van de schrijver:

Cees Laseurlaan 1185
2597 GN Den Haag
acvanbruggen@hetnet.nl